

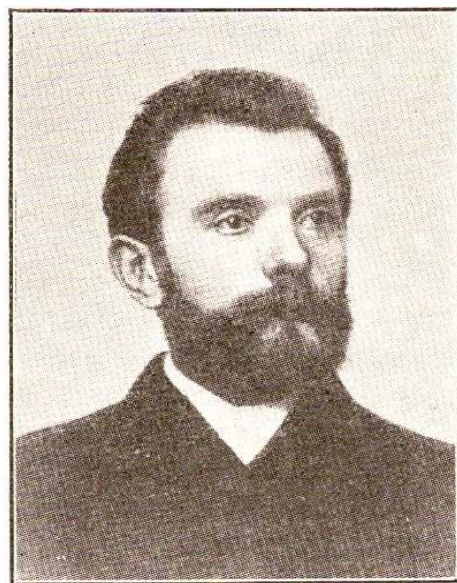
ASKOV SLØJDLÆRERSKOLE.

AF SLØJDSKOLEFORSTANDER ANDERS NIELSEN.

FOR 50 Aar siden var Sløjd et ret ukendt Ord her i Landet; men i Aar er det netop 50 Aar siden, Skolesløjden kom her til Danmark; og Æren derfor tilkommer *Søren Lassen Meldgaard*.

Han er født i Assing Sogn, Hammerum Herred 1850, blev Elev paa Hammerum Højskole og senere paa Gedved Seminarium, hvor han dog paa Grund af Sygdom maatte afbryde sin Uddannelse. Derefter øvede han Friskolevirksomhed i Sorring og Nykøbing Mors. Han var ivrig Husflidsmand og gennem »Dansk Husflidstidende« blev han kendt med Sløjdlæreruddannelsen paa Nääs, hvor han gennemgik et Kursus 1882. Begeistret for det, han her lærte, indførte han det samme Efteraar i sin Skole i Nykøbing, og 1883 afholdt han *det første Sløjdlærerkursus* i Danmark med 10 Deltagere. Fra nu af blev det hans Livsmaal at virke for Sløjdsagen. Han fortsatte med denne Læreruddannelse sammen med *Jens Torp*, først i Nykøbing, senere paa Jebjerg Højskole, hvor han et Par Aar blev Lærer; men allerede 1886 flyttede han efter Forhandling med Ludvig Schrøder til Askov, hvor han byggede en Sløjdsal og underviste i Sløjd, dels for Drengene i en privat Børneskole, dels for Omegnens Unge og Højskolens Elever. 1887 begyndte han her de Sløjdlærerkursus, som uden Afbrydelse er fortsatte siden. — Meldgaard brugte stadig Øvelses- og Modelrække fra Nääs med 50 Trin og ca. 80 Øvelser. Undervisningen var helt individuel; og selv om han havde Øje for Teoriens Værdi, var det dog særlig den praktiske Side, der lagdes Vægt paa.

S. L. Meldgaard.

Fra »Dansk Sløjdforening«, der var stiftet 1886, fik han Støtte til et Ophold paa Nääs 1887, og i 1891 fik han ligeledes gennem den Statstilskud til sine Sløjdlærerkursus, der ellers hidtil var støttet af »Dansk Husflidsselskab«. Som Hjælper fik han *Anders Lervad* og *Jørgen Rasmussen*, Kirkebjerg, og disse to maatte lede Kursuset 1894 under Meldgaards Sygdom; og han døde faa Dage, før det sluttede.

Meldgaard maatte kæmpe mod Sygdom, Fattigdom og Modgang, og dog døde han — som han selv sagde — som en lykkelig Mand. Hans jyske Udholdenhed og hans Kærlighed til hans Livssag holdt ham oppe og gav Livet Indhold; og selv om han kun saa smaa Resultater, blev hans Liv og Virke Vidnesbyrd om, at et ærligt og dygtigt Arbejde for en god Sag ikke er forgæves.

Den følgende Vinter solgte Fru Meldgaard Skolen til førnævnte Jørg. Rasm. Kirkebjerg, der var Lærer paa Højskolen, faglært Tømrer og havde gennemgaaet Sløjdkursus hos Meldgaard og paa Nääs. Han fortsatte nu de begyndte Lærerkursus med mig som Hjælper, idet jeg var faglært Snedker, havde Uddannelse paa Askov udvidede Højskole og gennemgik et Sløjdlærerkursus.

Sløjdlæreruddannelsen fortsattes i alt væsentligt paa samme Maade med ren Nääs-Sløjld — 50 Trin og ca. 80 Øvelser, og med Enkeltmandsundervisning. Af Teori var der udover Værktøjslære kun en Række tilfældige Foredrag af Højskolens Lærere. Dog gennemgik Kirkebjerg Anatomien i Tilknytning til en lille rask Dagsøvelse i Gymnastik hver Halvdag.

1899 gennemgik vi begge et Begynderkursus paa Dansk Sløjdlærerskole for at se dens System og Metode, uden at vi derfor ændrede vor Undervisning nævneværdigt.

Der blev foretaget betydelige Tilbygninger til Skolen, da Kursisternes Antal øgedes, og Vinterskolen krævede Plads.

Den tidligere Sløjdsal blev Gymnastiksal, en ny Sløjdsal rejstes, og denne blev 1900 lavet til Skolestue, og en ny større Sløjdsal med Elevværelser oven paa blev bygget.

I 1900 henstillede jeg til Kirkebjerg, at der skulde holdes Foredrag om Sløjdpædagogik, Sløjdhistorie m. m. foruden Værktøjslære og det praktiske Arbejde i Sløjdsalen. Da han ikke mente, han selv kunde, bad han mig forsøge; og fra 1901 begyndte jeg — i Førstningen famlende, da jeg ingen Forbilleder havde — men efterhaanden tog det fastere Form; og siden har der hver Dag været holdt et Foredrag over følgende Emner: Sløjdpædagogik, Sløjdhistorie, Materiallære, Værktøjslære, Overfladebehandling, Træsorterne, Arbejdsstillinger og Metodik.

Desuden har der været foranstaltet Undervisningsøvelse, og indtil 1914 fortsattes med 15 Minutters Gymnastik hver halve Dag, da Kursisterne bad sig fritaget derfor, eftersom Sløjden gav rigelig Motion.

1906 imødekom vi et Ønske fra Sløjdlærere med store Klasser om at tilrettelægge Sløjden efter Klasseundervisning; og efter en Studierejse til Nääs, hvor vi fandt en Del Motiver til Modeller, og selv komponerede vi en Del, udgav vi 1906 1ste Hæfte af vore trykte Arbejdstegninger med 3 Parallelmodeller paa hvert Trin, saa der var »Mellemarbejder«, hvor store Klasser nødvendiggjorde Klasseundervisning.

Før 2det Hæfte udkom, samledes 1908 en Komité af Sløjdlærere for at ændre Øvelsessystemet noget, da Eleverne med de sædvanlige 2 ugentlige Sløjdtimer aldrig paa 4 Aar kunde naa gennem den lange Øvelsesrække. Efter denne Ændring kom Systemet til at bestaa af 50 Øvelser paa 33 Trin. En Modelrække svarende dertil med tilhørende Arbejdstegninger blev udarbejdet, og Tegningerne trykt i 4 Hæfter — et for hvert Skoleaar fra 10—14 Aar, 1909.

Da det nu ikke længere var ren Näässløjld, blev Systemet en kort Tid kaldt

Askov Sløjd; men i Erkendelse af, at det bærende i System og Metode var hentet fra Nääs, kaldte vi det *Askov-Nääs Systemet*.

I 1902 blev nærmest paa mit Initiativ dannet en Forening om Sløjden og Skolen her, og den fik det neutrale Navn »Sløjdforeningen af 1902«; og den har siden været Mellemlid mellem Regeringen og Skolen her.

Indtil 1912 havde Sløjdlærerskolen her faaet Statstilskud gennem »Dansk Sløjdforening«; men det Aar overtog Ministeriet selv Administrationen af Sløjdbevillingen, og samtidig blev der udarbejdet ensartede Regler for begge Retningers Læreruddannelse. Den samlede Tid fastsattes til 16 Uger, fordelt paa 3 Kursus: et Begynder- og et Fortsættelseskursus paa hver 5 Uger og med Oprykningsprøve til følgende Kursus, et Afslutningskursus paa 6 Uger med Eksamen, der bestaar af 4 skriftlige Prøver, 2 mundtlige og 1 Opgave i praktisk Undervisning foruden Bedømmelse af de Genstande, Tegninger og den Værktøjsreparation, der er lavet paa sidste Kursus. Eksamen afholdes med en af Ministeriet beskikket Censor foruden Foreningens Formand og Skolens Forstander.

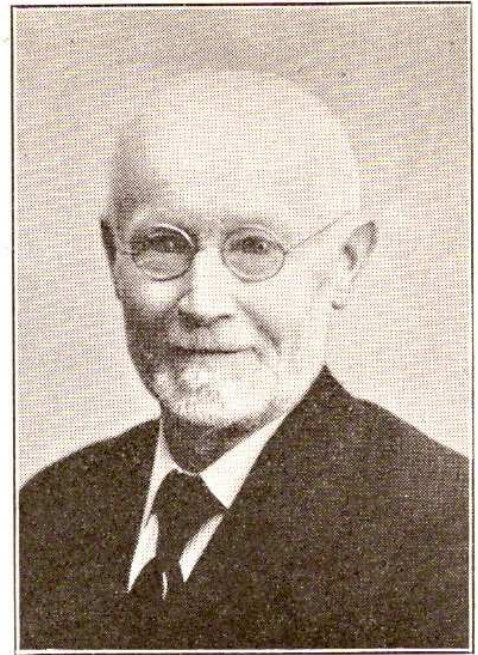
Undervisningen er nu hovedsagelig Klasseundervisning.

Da J. R. Kirkebjerg paa Grund af andre Hverv ikke havde Tid og Kræfter nok til at staa som Leder af Skolen, overdrog han den i 1908 til mig og fortsatte som Lærer — med 2 Aars Afbrydelse — til sin Død i 1929.

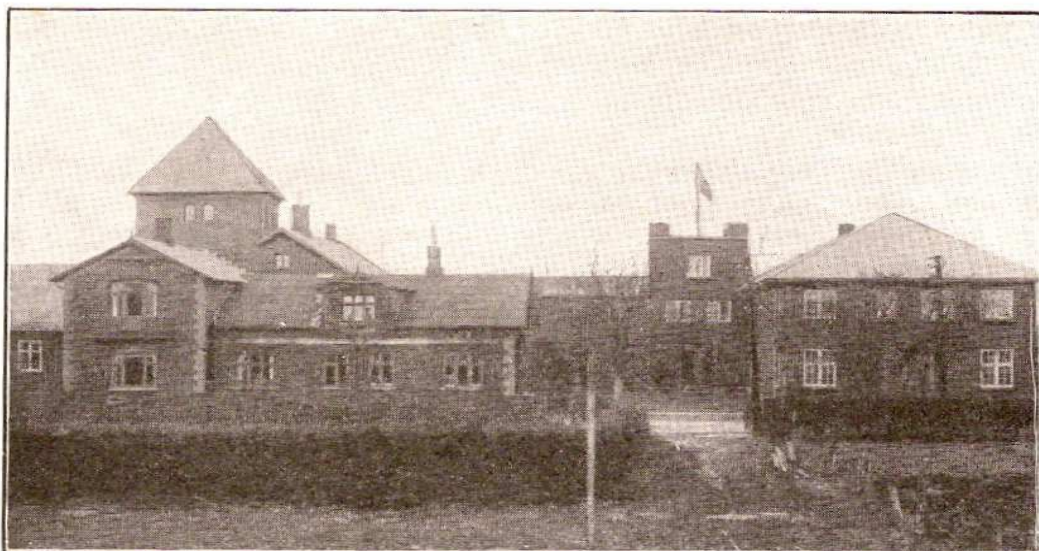
Fra 1915 har der været Kursus i Smaasløjd (Folkeskolens Smaasløjd: Ler, Papir og Karton), og der holdes hvert Aar et 14 Dages Kursus heri fra 30. Juli — 13. August. Til Brug ved disse Kursus er der udgivet L. Thane: »Papiersløjd« med 500 Tegninger, Arbejdsanvisninger og Redegørelse for Systemet; M. J. Hansen og Blinkenberg: »Lersløjd«.

Til Brug ved Træsløjdkursus er udgivet: L. Thane: »Om Sløjd«, Anders Nielsen: »Haandbog i Skolesløjd« og »Arbejdstegninger til Askov-Nääs Sløjd«. Da Arbejdstegningerne fra 1909 i Løbet af 10 Aar var udsolgt, blev de ny udgivet 1927 med et Par smaa Ændringer i Systemet, men med en væsentlig ny Modelrække. I »Sløjdbladet« findes en Række Artikler om Sløjdpædagogik.

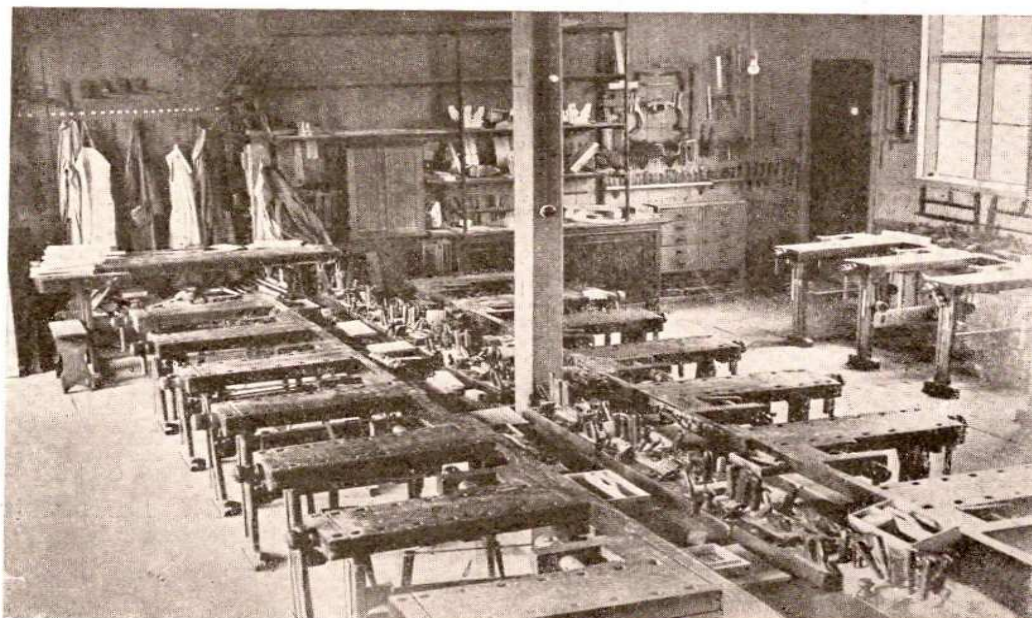
Antallet af Kursister i Meldgaards Tid kan ikke nøjagtigt opgives — ca. 160. Fra 1895 til og med 1932 er her uddannet 1476, hvoraf 253 har taget Eksamen. Deraf er 53 Nordmænd, 4 Svenskere, 1 Hollænder, 4 fra Sydslesvig. — I Smaasløjd er uddannet 233, deraf 1 Svensker og 2 Nordmænd. De sidste Aar har vi ikke haft Plads til Ansøgerne. Skolen er i min Tid ombygget 3 Gange, sidst i 1928.

J. R. Kirkebjerg.

Askov Sløjdlærerskole.

Askov Sløjdlærerskoles Sløjdsal.